

GYERMEKVÉDELMI ÚTMUTATÓ
A gyermekbántalmazás megelőzésére és
kezelésére

2024. július

Tartalom

1. Fogalmak	3
2. Az Egyesület céljai és alapelvei	7
Célok.....	7
Alapelvek, alapértékek	8
3. A gyermekek védelmére vonatkozó eljárások	10
A kockázatok minimalizálása	11
Általános felelősség.....	11
Az Egyesület elnökének felelőssége	11
Az útmutató betartásáért felelős személy és helyettesének felelőssége.....	12
Minden munkatárs felelőssége	15
Munkáltatói jogok és felelősségvállalás	15
Biztonsági elemek a munkaerő kiválasztásának folyamatában	17
Bejelentési protokoll és esetkezelés	18
Anonim jelzés.....	21
Felkészítés, képzések	22
Az együttműködő szervezetek, partnerek szerepe.....	22
4. Képmás, hang- és videó felvételek, kommunikáció és online biztonság	23
Az Egyesülettel kapcsolatba kerülő gyerekekről és fiatal felnőttekről képmás, hang-és videó felvétel készítése	23
Online biztonság	24
5. Jelen útmutató bevezetése	25
6. Jelen útmutató felülvizsgálata	25
9. Kapcsolódó jogszabályok	26
10. Mellékletek	28
1. sz. Melléklet: Magatartási Kódex.....	28
2. Sz. Melléklet: Gyermekvédelmi bejelentő lap.....	31
3. Sz. Melléklet: Iránymutatás a gyerekekkel való kommunikációhoz	32

Jelen útmutató célja, hogy biztosítsa a Társadalomklinika Egyesülettel kapcsolatba kerülő gyermekek és fiatal felnőttek jóllétét és biztonságát, valamint kizárja annak lehetőségét, hogy az Egyesület, annak munkavállalói és önkéntesei, továbbá az Egyesülettel szerződéses kapcsolatban álló szakemberek (a továbbiakban összefoglalóan: munkatársak) működésük során bármilyen formában kárt okozhassanak nekik.

További cél, hogy amennyiben mégis bántalmazás vagy veszélyeztetés gyanúja merülne fel, a jelen útmutatóban lefektetett átlátható kereteknek köszönhetően az Egyesület hatékony intézkedéseket tudjon tenni az ilyen esetek feltárására, kezelésére és utánpótlására.

1. Fogalmak

- **Gyermek:** Bármely személy, aki a 18. életévét nem töltötte be¹.
- **Fiatal felnőtt:** A gyermekvédelmi gondoskodásban élő (utógondozói ellátásban részesülő), illetve korábban gyermekvédelmi gondoskodásban részesült, 18. életévüket betöltött személyek.
- **Gyermekbántalmazás:** Minden, amit az egyének, intézmények vagy eljárások tesznek vagy épp a cselekvés elmaradásával okoznak, ami közvetlenül vagy közvetetten a gyermekek sérelmét eredményezi, illetve a felnőtté válásukhoz vezető, biztonságos és egészséges fejlődésüket akadályozza. A gyermekbántalmazás formái a testi, érzelmi bántalmazás, az elhanyagolás és a szexuális bántalmazás.²
- **Testi bántalmazás:** Fizikai erőszak alkalmazása, amely tényleges vagy valószínűsíthető fizikai sérülést vagy szenvedést okoz (pl.: megütés, megrázás, megégetés, kínzás, rúgás, lekötözés, bezárás, rángatás, el- vagy ledobás, megmérgezés, leforrázás, gondatlan leejtés, vízbe fojtás, fojtogatás). *Lehetséges jelei lehetnek:* Többek közt a zúzódás, égés, ficam, harapás, vágás, valószínűtlen magyarázat a sérülésekre, a sérülésekről való beszélgetés

---

¹ Összhangban a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV.törvényben foglaltakkal.

² Az Emberi Erőforrások Minisztériumának *Az egészségügyi ellátók feladatairól gyermekek bántalmazásának, elhanyagolásának gyanúja esetén* c. egészségügyi szakmai irányelvével és a vonatkozó EMMI protokollokkal összhangban.

megtagadása, visszahúzóds a testi kontaktustól, a meleg idő ellenére zárt ruházat viselése, kimerültség, felnőttekkel szembeni bizalmatlanság, szökési kísérletek, szorongás a hazameneteltől, passzivitás, agresszió.

- **Érzelmi bántalmazás:** Olyan folyamatos, megalázó vagy lealacsonyító érzelmi bánásmód, amely hosszútávú és súlyos negatív hatást fejt ki a gyermek érzelmi fejlődésére (pl.: csúfolás, folyamatos kritizálás, lekicsinylés, tartós megbélyegzés, fogvatartás és izoláció, annak elhítetése a gyermekkel, hogy értéktelen, vagy alkalmatlan valamire, a gyermek szempontjából nem megfelelő elvárások felállítása, illetve az olyan helyzetek, amikor a gyermek szemtanúja lehet a családtagok közötti bántalmazásnak). Az érzelmi bántalmazás rendszerint a gyermekkel szembeni rossz bánásmód más formáival együtt fordul elő, de önállóan is megjelenhet.

Lehetséges jelei lehetnek: a gyermek testi, értelmi vagy érzelmi fejlődésében való visszamaradottság, rendkívüli nyugtalanág és félelem az új helyzetektől, drog- és alkoholhasználat, extrém passzivitás vagy agresszió, az adott helyzetekben helytelen érzelmi reakciók, kényszeres lopás, a gyermek rendszeres szökési kísérletei.

- **Elhanyagolás, elhanyagoló bánásmód:** A gyermek alapvető fizikai és/vagy érzelmi szükségleteinek tartós nem teljesítése, amely egészségének és fejlődésének súlyos károsodását eredményezheti (pl.: megfelelő élelem, ruházat és/vagy menedék, károsodástól való megóvás, megfelelő felügyelet, egészségügyi ellátás és kezeléshez való hozzáférés nem biztosítása, az alapvető érzelmi szükségletek megtagadása, közömbösség, az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése).

Lehetséges jelei lehetnek: gyakori éhségérzet és étellopás, a rossz személyes higiénia, az állandó fáradtság, az iskolából való gyakori késés és hiányzás, az alacsony önértékelés, a szegényes társas kapcsolatok vagy a kezeletlen egészségügyi problémák.

Elhanyagolás alatt értjük azt is, ha valaki nem akadályozza meg a gyermekekkel szembeni erőszakot, visszaélést és bántalmazást!

- **Szexuális bántalmazás:** A World Health Organization, WHO definíciója szerint szexuális zaklatásnak minősül minden olyan magatartás, ami a felnőtt szexuális

érdeklődésének, vágyának kielégítése céljából használja fel a gyereket olyan tevékenységekre, amelyek nem a gyerek életkorának, fejlődésének megfelelőek. Ebbe beletartozik minden, amit a gyerek nem ért teljesen, és amihez ezért nem adhatja a valódi hozzájárulását. Ilyen a tisztességtelen cirógatás, intim testrészek érintése, szexuális tartalmú beszólások, megjegyzések, történetek elmondása, szexuális tartalmú online aktivitások, sexting, a nemi erőszak, de a pornográf tartalmak közös nézése/gyerekeknek történő megmutatása, vagy szándékosan a gyermek szeme előtt zajló nemi élet is. A teljes definícióhoz hozzátartoznak a szexuális erőszak kizsákmányoló és kereskedelmi formái is, úgy, mint a prostitúció, pornográfia, sexturizmus, gyerekek házasságra kényszerítése vagy a nemi szervek csonkítása.

Lehetséges jelei lehetnek: Látható ok nélkül megváltozik a gyerek viselkedése: teljesen magába fordul vagy éppen nagyon is kihívó, túl szexualizált, nem elfogadható vagy antiszociális magatartással hívja fel magára a figyelmet, ha olyasmiről mesél, amiről a kora miatt még nem lehetnek közelebbi ismeretei, ha feltűnően visszahúzódik az érintéstől, kerüli a testi kapcsolatot, ha hirtelen tisztaságmániássá válik vagy szexuális játékokat kezdeményez.

- **Pénzügyi abúzus:** Az érintett gyermek vagy fiatal felnőtt pénzügyeinek bármely módon történő, engedély nélküli szabályozása vagy korlátozása (pl.: az alapvető szükségletek kielégítésére szánt pénz visszatartása, az érintett pénzének engedély nélküli használata, a fiatal felnőtt munkába járásának vagy munkavállalásának megakadályozása).
- **Online zaklatás:** Sorozatos és hosszabb ideig fennálló szándékos sérelem okozása az interneten, melynek célja lehet megalázás, fenyegetés, nevetségessé tétel, kiközösítés, lejáratás, negatív színben feltüntetés (pl. bántó, sértő üzenetek posztolása facebook üzenőfalon vagy személyes üzenetben, fiók feltörése, álprofil létrehozása, sértő fénykép/videó feltöltése stb.).

Lehetséges jelei lehetnek: szorongás, profil törlése, internethasználattal kapcsolatos szokások megváltozása, iskolakerülés, szökés, stb.

- **Balesetek:** Szokatlan/váratlan/nem szándékos esemény, amelynek bekövetkezése nem nyilvánvaló, vagy nem tervezett és általában olyan negatív kimenetellel rendelkezik, amit a bekövetkezése előtti észleléssel el lehetett volna kerülni. A balesetek egy részét nemzetközi protokollok szerint a fizikai

erőszak körébe soroljuk (pl.: az orvosi beavatkozást, ill. figyelmet igénylő cselekmények többsége nem erőszak-eredetű, hanem baleseti). Az Egyesület biztosítja, hogy az általa szervezett programokon és foglalkozáson elérhető legyen olyan személy, aki részesült balesetvédelmi képzésben.

- **Rendszerabúzus:** Megvalósul, amennyiben a gyermekek védelmét szolgáló tevékenység vagy rendszer nem létezik vagy diszfunkcionálisan működik és ezzel hozzájárul a gyermekbántalmazás és elhanyagolás megelőzésének elmulasztásához, késedelmes elhárításához vagy a mulasztás miatt a folyamatos/további károsodáshoz. Rendszerabúzus körében elkövetett gyermekbántalmazásnak minősül, ha a bántalmazás észlelését vagy gyanújának felmerülését nem követi beavatkozás, azaz jelzés és intézkedés megtétele a bántalmazást elszenvedett gyerek megsegítése, védelme és az eset kivizsgálása érdekében.

- **Veszélyeztetés:** A vonatkozó hazai szabályozásnak megfelelően veszélyeztetettnek tekinthető a gyermek, amennyiben testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését bármely – így a saját maga, vagy más személy által tanúsított magatartás, mulasztás vagy egyéb – körülmény gátolja, akadályozza. Gyermekvédelmi szempontból súlyos veszélyeztetettségnek a gyermek olyan bántalmazását vagy elhanyagolását tekintjük, amely a gyermek életét közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésében jelentős és helyrehozhatatlan károsodást okozhat. Mind az alapesetben, mind a súlyos veszélyeztetés esetében fontos tudni, hogy maga a veszélyeztetés akkor is megvalósultnak tekintendő, ha annak következtében ténylegesen nem következik be károsodás vagy hátrány.

A testi fejlődés veszélyeztetése megvalósulhat többek közt fizikai bántalmazás, éheztetés, a higiéniai követelmények megszegése vagy a szükséges egészségügyi ellátás elhanyagolása révén, az értelmi fejlődés veszélyeztetésére pedig példa lehet a gyermektankötelezettsége teljesítésének nem biztosítása.

A gyermekek erkölcsi fejlődését veszélyeztethetik például a jelenlétükben megvalósuló erőszakos vagy szexuális cselekmények, érzelmi fejlődésük veszélyeztetése pedig megvalósulhat rendszeres megalázással vagy megfélemlítéssel.

Fenti fogalmakkal az Egyesület minden munkatársának tisztában kell lennie, bármilyen minőségben dolgozik is.

Az Egyesület ezen ismeretek megszerzését megfelelő felkészítéssel segíti elő.

A Társadalomklinika Egyesület, mint a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagja, fentiek észlelésekor a gyermek további veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében köteles jelzéssel élni az illetékes Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, illetve gyámhatóság felé (a bejelentési folyamat részletesen a IV. fejezetben kerül kifejtésre).

A bántalmazási formák jelei összefüggenek és gyakran átfedésben vannak, ezért az ilyen esetek megfelelő kezelése szempontjából az a legfontosabb, hogy az Egyesület munkatársai minden esetben képesek legyenek felismerni a jeleket, amelyek arra utalnak, hogy az érintett gyermekkel/ fiatal felnőttel nem megfelelően bánt a környezete, ezért meg kell tenni a szükséges lépéseket.

2. Az Egyesület céljai és alapelvei

Célok

A Társadalomklinika Egyesület 2014 tavaszán Pécsen alakult meg, tagjainak nagy része diplomás szociális szakember.

Az Egyesület célja olyan szociális projektek tervezése és megvalósítása, amelyek képesek hatékony megoldásokat biztosítani a különböző fejlesztési folyamatok során. További célunk elősegíteni a pozitív irányú társadalmi változásokat, hozzájárulni a kohézió erősítéséhez, a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi felzárkózásához. Egyesületünk főként kistérségek önkormányzatainak nyújt szakmai támogatást fejlesztési projektjeik megvalósításához, valamint olyan innovatív szolgáltatásokat működtet, amelyek sikeresen alkalmazhatóak a mélyszegénységben élőkkel végzett szociális munka során.

Az Egyesület kiemelten fontosnak tartja, hogy mindenkor tevékenységét és működését a jelen útmutatóban foglaltaknak megfelelően végezze: a dokumentum hatálya kiterjed minden olyan személyre, aki az Egyesületnél dolgozik, vagy az Egyesület nevében jár el. A szervezet felelősséget vállal arra is, hogy a vele együttműködő külsős szervezetekkel és

személyekkel is az itt lefektetett alapelveknek és szabályoknak megfelelően működik együtt.

Az Egyesület elősegíti és biztosítja a vele kapcsolatba kerülő gyermekek és fiatal felnőttek védelmét. Erre tekintettel minden munkatárs kifejezetten köteles tartózkodni az őket veszélyeztető magatartástól és tevékenységektől. Ezen kívül minden alkalmazott törekszik a gyermekek érdekeit, jólétét, védelmét és az őket érő – akár szándékos, akár gondatlan, akár tevékenységgel, akár mulasztással megvalósuló – bántalmazás és veszélyeztetés megelőzését biztosító környezet kialakítására és proaktív fenntartására.

Az Útmutatóban foglaltak megsértését minden esetben komolyan kell venni, az ilyen esetek egyetlen esetben sem maradhatnak következmények nélkül.

Alapelvek, alapértékek

Az Egyesület tevékenysége során támogatja és segíti a gyermekek és fiatal felnőttek fejlődését és kiteljesedését annak érdekében, hogy meglévő képességeik és erőforrásaik fejlesztésén keresztül biztonsággal képesek legyenek felismerni és kiaknázni lehetőségeiket.

Minden embert, így a gyermekeket és fiatal felnőtteket is megilleti az elismerés és megbecsülés: az emberi méltóság, amely alapján értékesnek, megbecsültnek és elfogadottnak érezhetik magukat a társadalom egészében és kisebb közösségeiben egyaránt.

Minden gyermeket és fiatal felnőttet megilleti az a jog, hogy biztonságban, mindennemű veszélyeztetettségől, bántalmazástól, kihasználástól és elhanyagoltságtól mentesen élhessen.

Munkánk során alapvetőnek tekintjük a gyermekbántalmazás kockázatának csökkentésére való törekvést a tudatosságnövelésen, a jó gyakorlatok kialakításán és a képzéseken keresztül.

Egyesületünk biztosítja, hogy minden munkatársa megismerje a gyermekek védelme

érdekében teendő szükséges lépéseket és folyamatokat, valamint az aggodalomra okot adó körülmények kivizsgálásában és a vonatkozó eljárások lefolytatásában illetékes személyek és intézmények bevonását, hogy egyetlen felmerülő eset se maradjon kezeletlenül.

A gyermekek jóllétét veszélyeztető körülmények felmerülése esetén a támogatásukat és védelmüket szolgáló intézkedések melletti szervezetünk figyelmet fordít a jelzésre okot adó körülményt észlelő személyek támogatására, a megfelelő vizsgálatok lefolytatására és az eljárásban részt vevő személyekkel és szervekkel történő együttműködésre, valamint minden lehetséges intézkedés megtételére, amely a hasonló esetek megismétlődésének esélyét csökkenti.

A tudatosságnövelés érdekében szervezetünk biztosítja, hogy minden munkatárs tudomására jusson, hogy a jelen Útmutatóban - és a további releváns szabályokban - lefektetett előírásoknak köteles megfelelni.

Az Egyesület tevékenységét úgy szervezi meg, hogy a gyermekvédelmi gondoskodást nyújtó intézményekkel, szakemberekkel, pszichológusokkal, nevelőkkel és gyermekvédelmi gyámokkal, valamint a gyermekvédelmi rendszer egyéb szereplőivel szorosan együttműködik, szem előtt tartva azt, hogy a különböző nézőpontok egyeztetése és a közös ügyért történő közös gondolkodás segíti elő az ügyek leghatékonyabb kezelését.

Szervezetünk elkötelezett a vonatkozó nemzetközi és hazai jogszabályoknak - így kifejezetten a New York-i Gyermekjogi Egyezménynek, az 1991.évi LXIV. törvénynek, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvénynek, a Gyermekvédelemről és a Gyámügyi Igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek, a Gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. évi Kormányrendeletnek -, a releváns EMMI protokolloknak és egyéb előírásoknak, továbbá a jelen Útmutatóban foglaltaknak betartása mellett.

Az Egyesület beszerzi a releváns információkat és rendszeresen felülvizsgálja a gyermekekkel kapcsolatos eljárási protokolljait, szabályzatait és gyakorlatát az esetleges hiányosságok feltárása és orvoslása, valamint a releváns jogszabályi változásoknak való megfelelés érdekében.

Dolgozóink bizalmasan kezelik a gyermekekkel kapcsolatban tudomásukra jutott személyes adatokat, a gyermekek és fiatal felnőttek körülményeire, ügyeire vonatkozóan titoktartási kötelezettség terheli minden dolgozót. Ennek értelmében az Egyesülettel kapcsolatban álló személyek személyes adatai nem adhatóak ki illetéktelen harmadik személy részére, ez alól kivételt képez az érintett kifejezett írásbeli hozzájárulása, illetve a jogszabályban előírt módon a hatóság részére történő kötelező adatszolgáltatás. Az információ megosztásnak minden esetben a megosztás céljához kell igazodnia, biztonságos csatornán keresztül kell történnie, az átadott információknak pedig lehetőség szerint egyértelműnek és a lehető legfrissebbnek kell lenniük. Minden szenzitív információt kellő komolysággal és szakszerűen kell kezelni.

Szervezetünk minden döntése és tevékenysége, eljárási mechanizmusa átlátható és azáltal vezérelt, hogy a gyerekek mindenek felett álló érdeke érvényesüljön. Ennek megfelelően a munkaerő kiválasztási folyamatok is hozzájárulnak a gyermekek és fiatal felnőttek védelmének biztosításához.

A gyermekek életkorára, fejlettségére és érettségére tekintettel az őket érintő döntéshozatal során figyelembe vesszük véleményüket. A gyermekeket és törvényes képviselőiket tájékoztatjuk a szükséges információkról és az őket érintő intézkedésekről és jogokról.

A Társadalomklinika Egyesület elítéli és elfogadhatatlannak tartja a gyerekekkel és fiatal felnőttekkel szembeni bántalmazás, erőszak, zaklatás, és visszaélés minden formáját. Munkája során biztonságos környezet és közösség létrehozására törekszik és nem létesít szakmai kapcsolatot - illetve a már fennálló szakmai kapcsolatot azonnal megszünteti - olyan személyekkel, akik veszélyt jelentenek a gyermekekre és fiatal felnőttekre nézve.

A szervezettel kapcsolatban álló személyek jogainak megsértésével kapcsolatosan az Egyesület minden beérkező panaszt megvizsgál és megteszi a megfelelő intézkedéseket, amelyeket átláthatóan és pontosan kommunikál az érintettek felé.

3. A gyermekek védelmére vonatkozó eljárások

A kockázatok minimalizálása

Általános felelősség

A jelen dokumentumban foglalt irányelvek hatálya az Egyesület minden működési területére kiterjed, azaz minden program működési rendjének részévé válik és kötelező erővel bír.

Az Egyesület bármely programjával kapcsolatban álló gyerek és fiatal felnőtt biztonságának fenntartása minden munkatárs feladata, így mindannyiuknak tisztában kell lennie az ezzel kapcsolatos szerepével és kötelezettségeivel, és köteles annak megfelelően eljárni.

Jelen útmutató keretei között az Egyesület biztosítja azon személyek védelmét az áldozattá válással szemben, akik az Egyesülettel közvetlen kapcsolatban állnak, vagy az Egyesület működésének közvetlen hatókörébe tartoznak.

A szabályzatot az Egyesület elnöke hagyja jóvá, és szükség esetén felülvizsgálja. Az Egyesület elnöke nyomon követi a szabályzatban foglaltak érvényesülését, és a hatáskörébetartozó intézkedéseket tesz.

Az Egyesület elnökének felelőssége

Az elnök felelőssége jelen protokoll bevezetése, a megvalósulás nyomon követése, ellenőrzése és a szabályzat alapján történt szakmai beavatkozások, intézkedések értékelése; továbbá annak biztosítása, hogy minden olyan személy, aki bármilyen minőségben, bármilyen szerződés keretében az Egyesületnek dolgozik, vagy az Egyesület nevében jár el, tisztában legyen a jelen szabályzatban foglalt felelősségi körével, és az ehhez szükséges felkészítést és információkat megkapja. Az elnök felelőssége annak biztosítása is, hogy minden olyan személy, aki bármilyen minőségben, bármilyen szerződés keretében az Egyesületnek dolgozik, vagy az Egyesület nevében jár el, aláírja a jelen protokollban foglalt Magatartási Szabályzatot. Az elnök feladata a munkatársak részéről előforduló bántalmazási esetek kapcsán a megfelelő felelősségre vonási eljárások lebonyolítása. Ezen felül az elnök biztosítja, hogy az Egyesülettel kapcsolatba kerülő gyerekek és fiatal felnőttek ismerjék jelen útmutató rájuk vonatkozó pontjait, különös tekintettel a gyerekeket

megillető jogokra és a panasztétel lehetőségeire.

Az útmutató betartásáért felelős személy és helyettesének felelőssége

Jelen szabályzatban foglaltak megvalósulásáért az Egyesület által kijelölt személy, távolléte esetén pedig – szintén az Egyesület által kijelölt – helyettese felel. Ő az, aki bántalmazás gyanúja esetén a jelen protokollban foglalt intézkedések megtételéért felelős, az intézkedések megvalósítását koordinálja, a szervezeten belüli és a külső hatóságok felé az intézkedéseket elindítja és megteszi. Személyéről és elérhetőségeiről, valamint fogadóórájának időpontjáról és helyszínéről tájékoztatni kell az Egyesülettel kapcsolatban álló gyerekeket és munkatársakat.

A gyerekek és fiatal felnőttek számára biztosítani kell, hogy bármikor el tudják érni az útmutató betartásáért felelős személyt, illetve távolléte esetén helyettesét. Erre az Egyesület több lehetőséget biztosít:

- Személyes elérés: egyénileg egyeztetett időpontban
- A személyes elérésen túl, folyamatos jelleggel bármikor küldhető jelzést tartalmazó levél a 7635 Pécs, Forduló köz 1. címre vagy az Appy Nonprofit Zrt. irodájába a 1066 Budapest, Nyugati tér 1. 6. emeleten.
- Elektronikus úton a tarsadalomklinika@gmail.com címen keresztül lehet jelzést tenni.
- A levelekhez és az e-mail fiókhoz kizárólag az útmutató betartásáért felelős személy és helyettese férnek hozzá.

A kijelölt személy felelőssége a gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagokkal való kapcsolattartás, feljükk történő jelzések megtétele, az eset kapcsán érintett gyermekek törvényes képviselőinek tájékoztatása, az eseteket követően visszajelzés biztosítása a bántalmazást észlelő/jelző személynek és a feldolgozást könnyítő foglalkozás biztosítása egyéni és közösségi szinteken, szükség esetén a megfelelő kompetenciával bíró személyek bevonásával. A kijelölt személy feladata továbbá a biztonsági elemeket tartalmazó munkaerő-kiválasztási folyamathoz, az adatvédelemhez, és a személyhez fűződő jogok védelméhez kötődő szabályok bevezetésében és működtetésében való közreműködés, az együttműködés az Egyesület azon munkatársaival, akinek felelősségi köre kiterjed ezekre a területekre és a partnerekkel. A kijelölt személy évente személyes beszámolót készít az

elnök felé, ill. jelen útmutatóban szabályozott területeken dokumentációt vezet az irányelveknek, valamint az Egyesület GDPR szabályainak megfelelően. A kijelölt személy felelőssége az is, hogy jelzést tegyen az Egyesület elnöke felé, ha az útmutatóban foglaltak teljesülése terén olyan visszásságot tapasztal, amelynek megfelelő kezelése az Egyesület elnökének felelősségi körébe tartozik.

A kijelölt személy vagy helyettese fogadják és kezelik a gyerekek és fiatal felnőttek védelmével kapcsolatos információkat, bejelentéseket. Amennyiben bántalmazás gyanúja merül fel, a jelzést komolyan veszik, és az Útmutató szerint járnak el. A hozzájuk beérkezett bejelentést alaposan megvizsgálják, és ha szükséges további információkat gyűjtenek a helyzet mélyebb tisztázása érdekében. A hozzájuk fordulókat tanáccsal és információval látják el a gyermekek védelmével kapcsolatban. Ha a gyermek/ fiatal felnőtt jelzi, hogy bántalmazás érte, segítik abban, hogy panaszával az Egyesületnek történő jelzésen túl milyen egyéb fórumokhoz fordulhat (jogsegély szolgálatok, áldozatvédelmi szervek, hatóságok stb.). A jogsértés alapos gyanúja esetén megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a sérelmet szenvedett fél a jogorvoslati lehetőségekhez hozzáférjen. Mindig szükséges a hátrányt okozó konkrét cselekmény/jogsértés azonosítása annak érdekében, hogy a sérelmezett magatartás orvoslására mely jogterület (büntetőjog, polgári jog, alapvető jogok sérelme stb.) szerinti eljárásban kerülhet sor. A jogi kezelésmódokat az alábbiak szerint foglaljuk össze

Az abúzus esetkörébe az alábbi jogsértések tartozhatnak

- Bűncselekményi tényállások (különösen az élet, a testi épség és az egészség elleni, az emberi szabadság elleni, a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni, az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni, a család elleni bűncselekmények)
- Egyenlő bánásmód követelményének sérelme (diszkrimináció, zaklatás stb.)
- Alapvető jogokkal kapcsolatos visszásságok (pl.: emberi méltósághoz való jog)
- Személyhez fűződő jogok sérelme (különösen az élet, a testi épség és az egészség megsértése, a személyes szabadság, a magánélet megsértése, a személy hátrányos megkülönböztetése)
- **Mivel a Gyvt. zéró toleranciát határoz meg a gyerekekkel szembeni rossz bánásmód valamennyi formájával szemben, ezért jogsértésnek számít**

minden olyan veszélyeztető magatartás, ami a gyerek egészséges fejlődését sérti, hátrányt okoz vagy károsan befolyásolja.

Bántalmazás, illetve bűncselekmény gyanúja esetén nyitva álló jogorvoslati, áldozatsegítést biztosító lehetőségek, panasztételi fórumok

- Büntetőeljárás kezdeményezése: büntetendő cselekmény gyanúja esetén
- Egyenlő Bánásmód Hatóság eljárásának kezdeményezése: hátrányos megkülönböztetés, zaklatás, megtorlás esetén
- Alapvető Jogok Biztosa Hivatalánál eljárás kezdeményezése: alapvető jogok sérelme vagy azok közvetlen veszélye esetén
- Áldozatvédelmi, áldozatsegítő szolgáltatások kezdeményezése: bűncselekmény elszenvedése, illetve a bűncselekmény közvetlen következményeként testi, lelki, érzelmi vagy akár vagyoni kár elszenvedése esetén
- Polgári peres eljárás kezdeményezése: A személyiségi jogok, az élet, a testi épség és az egészség megsértése; a személyes szabadság, a magánélet, a magánlakás megsértése; valamint a személy hátrányos megkülönböztetése (stb.) esetén.
- Panasz, közérdekű bejelentés tétele: Panasszal és közérdekű bejelentéssel bárki fordulhat a panasszal vagy a közérdekű bejelentéssel összefüggő tárgykörben eljárásra jogosult szervhez. A szóbeli közérdekű bejelentést az eljárásra jogosult szerv írásba foglalja és a közérdekű bejelentő számára másodpéldányban átadja.
- Integrált jogvédelmi szolgálat: gondoskodik a betegek, ellátottak és gyermekek törvényben meghatározott jogainak érvényesüléséről, védelméről, ellátja a jogvédelmi képviselők foglalkoztatásával összefüggő feladatokat, működteti a jogvédelmi képviselők hálózatát, irányítja, szervezi és ellenőrzi a jogvédelmi képviselők szakmai munkáját.
- Gyermek veszélyeztetésének jelzése az illetékes gyermekvédelmi szervek felé: Ebben irányadónak tekintjük a gyermekvédelmi észlelő és jelzőrendszer működésére vonatkozó EMMI előírásokat.

A munkatársak a gyermekek védelmével kapcsolatos általános, alapvető kérdéseket közösen, szükség esetén más munkatársak, illetve külső szakember bevonásával a team üléseken megvitatják. Konkrét esetekről az esetkezelés sajátosságának és státuszának megfelelően kapnak az Egyesület munkatársai tényszerű tájékoztatást és lehetőséget

kérdések feltételére, jó gyakorlatok megosztására.

Minden munkatárs felelőssége

- Támogatóan és aktívan részt venni a gyermekek jogainak védelmében;
- Ismerni a jelen protokollban rögzített kötelezettségeit, ennek érdekében részt venni az Egyesület által nyújtott felkészítésen;
- Ismerni és érteni az Egyesület jelen szabályzatát, és a munkáját annak betartásával végezni;
- Az elvárható gondosság alapelvét alkalmazva végezni a munkáját;
- Megérteni és aláírni a jelen protokollban foglalt Magatartási Szabályzatot;
- Bántalmazással vagy annak gyanújával kapcsolatban jelen szabályzatot követve cselekedni;
- Bántalmazás vagy annak gyanúja esetén az alábbi jelzéseket, intézkedéseket megtenni:
  - A gyermeket/ fiatal felnőttet segíteni abban, hogy hogyan tudják a gyermekvédelmi útmutató betartásáért felelős személy felé jelezni, ha úgy érzik, hogy őket az Egyesület bármely munkatársa bántalmazta.
  - Amennyiben bármilyen abúzus gyanúját észleli, akkor az eset tisztázása érdekében jelzi az esetet az útmutató betartásáért felelős személy felé annak érdekében, hogy a körülményeket feltárja.
- A bántalmazást vagy annak gyanúját minden esetben a szabályzatban leírt módon dokumentálni;
- A gyerekek jogait tiszteletben tartani, és velük minden tevékenység során úgy bánni, hogy a méltóságuk soha ne sérüljön.

Munkáltatói jogok és felelősségvállalás

- Ha a sérelem okozásával összefüggésbe hozható személy munkaszerződés keretében az Egyesületnek dolgozik, az elnök minden esetben megvizsgálja, hogy milyen munkajogi intézkedések megtételére kerüljön sor: fegyelmi eljárás kezdeményezése, munkaviszony megszüntetése, munkavégzés alóli felmentés stb. majd a megfelelő eljárást elindítja.
- A felmentés nem jelenti a bűnösség vélelmezését, hanem inkább mindegyik fél biztonságát hivatott szolgálni arra az időre, amíg a vizsgálat folyik.

- Adódhatnak olyan helyzetek, amikor egyértelműen nem lehet eldönteni, hogy a felmondás joga jogszerűen gyakorolható-e. Ilyen például, amikor a munkáltató arról értesül, hogy munkatársát bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják.
- A munkáltató felmondását köteles megindokolni, mely a munkatársnak a munkavisztonnyal kapcsolatos magatartásával, képességével, vagy a munkáltató működésével összefüggő ok lehet (Mt.). A jogviszony azonnali hatállyal is megszüntethető, ha a másik fél a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi, vagy egyébként olyan magatartást tanúsít, mely a jogviszony fenntartását lehetetlenné teszi.
- Ez utóbbi eset bírhat relevanciával akkor, ha a munkáltató arról értesül, hogy a munkatárs bűncselekményt követett el. Ilyenkor a munkaadónak a munkatársba vetett bizalma alappal rendülhet meg, ráadásul egy hátrányos ítélet folytán akár évekig is távol maradhat a munkatárs.
- Nem egyértelmű a helyzet megítélése akkor, amikor pusztán a gyanú felmerüléséről és a büntetőeljárás megindításáról szerez tudomást a munkaadó. A bírósági gyakorlat már régóta követi azt az elvet, mely szerint bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja szigorúan körülhatárolt feltételek fennállása esetén megalapozhatja a munkaviszony azonnali hatályú felmondással történő megszüntetését.
- Amennyiben a körülményekre tekintettel a bizalomvesztés megalapozott, a rendkívüli (azonnali hatályú) felmondás lehet jogszerű, a bizalomvesztés körülményeit azonban mindig nagyon alaposan kell mérlegelni.

Minden olyan jelzés, amelyet jó szándék vezérel, elnyeri az Egyesület támogatását, de a szándékosan rosszhiszeműen tett jelzések következménye lehet fegyelmi eljárás.

Az önkéntesek vonatkozásában

- Ha a sérelem okozásával összefüggésbe hozható személy önkéntes szerződés keretében az Egyesületnek dolgozik, az elnök minden esetben megvizsgálja, hogy milyen intézkedések megtételére kerülhet sor. Indokolt esetben az önkéntes szerződés azonnali szüneteltetését vagy felbontását eszközöli.
- A vizsgálat, szüneteltetés, vagy felbontás nem jelenti a bűnösség vélelmezését,

hanem inkább mindegyik fél biztonságát hivatott szolgálni arra az időre, amíg a vizsgálat folyik.

Biztonsági elemek a munkaerő kiválasztásának folyamatában

Az új munkatársak felvétele a lehető legalkalmasabb időpont arra, hogy az Egyesület minimálisra csökkentse a gyermekbántalmazás kockázatát. Nem vállalhat munkát az Egyesületnél olyan személy, aki korábban már követett el kiskorúak sérelmére bűncselekményt vagy veszélyeztetett gyermeket. Nem alkalmazható továbbá olyan személy, akiről az előzetes szűrés alkalmával kiderül, hogy munkahelyváltásában része volt gyerekekkel szemben elkövetett bármilyen atrocitás, határátlépés, panasz vagy kifogás.

A biztonsági elemeket tartalmazó munkaerő kiválasztási folyamat lényege annak biztosítása, hogy csak olyan személyek dolgozhassanak az Egyesületnél, akik elkötelezettek az alapelvek és a gyermekjogok védelme mellett. A munkatársakkal kapcsolatos kiválasztási szempontok és a kiválasztás menete nagyban függ a betölteni kívánt pozíciótól:

- Az új munkatársak hirdetés útján kerülnek be. Az új munkavállalók esetén 3 hónapig tart a próbaidő.
- Az önkéntesek toborzása és kiválasztása: jellemzően személyes ismeretség és hirdetések révén történik. Személyes találkozó és első interjú történik mindenkivel.

Minden pozíció betöltése során szükséges

- Önéletrajz bekérése
- Személyes interjú történő meghallgatás
- Adott pozíciónak megfelelő képzés, képzettség

Az új munkatársak nem kezdhetik meg addig a tevékenységüket az Egyesületnél, amíg meg nem ismerték és értették a jelen szabályzatot, a benne leírt szerepüket és kötelezettségeiket, és alá nem írták a benne foglalt Magatartási Szabályzatot. Minden új munkatárs megkapja a megfelelő felkészítést annak érdekében, hogy ezeket teljesen magáévá tudja tenni.

Bejelentési protokoll és esetkezelés

A bejelentési folyamat felvázolja azokat a kötelességeket, amelyeket minden gyermekbántalmazással kapcsolatos aggodalom jelzése és kezelése során be kell tartani.

A Társadalomklinika Egyesület kijelenti, hogy minden olyan esetet vagy gyanút, amely a szervezettel kapcsolatban álló gyerekek és fiatal felnőttek jóllétének és biztonságának veszélyeztetésével kapcsolatos ki kell vizsgálni és az ügyben haladéktalanul intézkedni kell.

A gyermekek védelmével kapcsolatos minden információt bizalmasan kell kezelni. Az információkat csak a legszükségesebb személyekkel lehet megosztani (ez magában foglalja az Egyesület elnökét, a szakértőket, a releváns hatóságokat, és az érintett személy szüleit/törvényes képviselőjét, gondozását ellátó intézményt) az érintett személy tudomásával.

A jelzési rendszerről és a gyermekvédelmi útmutató betartásáért felelős személy kilétéről, elérhetőségeiről a gyerekeket az együttműködés legelején, szóban tájékoztatja az Egyesület.

Ha bármely egyesületi munkatárs szemtanújelhanyagolásnak, kihasználásnak egyéb rossz bánásmódnak, vagy ezek megtörténtét gyanítja, vagy harmadik fél ilyen esetről számol be neki, a következőket kell tennie:

- Az adott találkozás után azonnal jeleznek a gyermekvédelmi útmutató betartásáért felelős személynek lehetőség szerint szóban és írásban egyaránt
- A jelzéseket megfelelően dokumentálni kell: a gyermekvédelmi útmutató betartásáért felelős személy a jelzést tevő személy beszámolója mentén kitölti a szükséges adatlapot, amit bizalmasan kezel és archivál;
- Az írásos jelzésnek - a *„Gyermekvédelmi bejelentő lap” c. mellékletnek megfelelően* - tartalmaznia kell:
  - A jelentést tevő adatait (név, cím, elérhetőségek, pozíció megnevezése),
  - A bántalmazással érintett adatait (név, cím, elérhetőségek, az Egyesület programjának megnevezése, amelyben részt vesz),

- A bántalmazás mibenlétének leírását (gyanított vagy szemtanúként látott eset, dátuma, időpontja, helye),
- Az esetben érintett és közreműködő személyek megnevezését,
- Az eset pontos leírását,
- Az esetet jelentő személy és a gyermekvédelmi útmutató betartásáért felelős munkatárs által megtett intézkedéseket
- A Bejelentő lapban szereplő személyes adatokat bizalmasan kell kezelni a vonatkozó adatkezelési előírásoknak megfelelően;
- A Bejelentő lapot az esetről való értesülést követő 24 órán belül archiválni kell

Ha bántalmazásról szóló jelentés az Egyesülettel kapcsolatban álló gyermektől vagy fiatal felnőttől származik, a beszámolót először halló munkatárs a Titokdoktor protokoll alapján a következőképpen kell, hogy eljárjon:

- Figyelmesen hallgassa végig, és fogadja el, amit hall anélkül, hogy túl nagy nyomást helyezne a személyre annak érdekében, hogy minél több részletet megtudjon tőle;
- Biztosítsa a személyt, hogy jól döntött, hogy megosztotta vele az információt;
- Tájékoztassa arról, hogy ez az információ nem maradhat teljes titokban, meg kell osztani az illetékes személyekkel is, ehhez szükség van arra, hogy a személy készen álljon a megosztásra, ezen a folyamaton a munkatársnak át kell segítenie az érintettet, el kell mondania, miért fontos a bántalmazásról szóló információk megosztása;
- Tájékoztassa a személyt arról, hogy mik lesznek a következő lépések az esettel kapcsolatban, az érintettnek el kell fogadnia és meg kell értenie a jelzéssel járó következményeket, fontos ezek átbeszélése;
- Azonnali helyzetfelmérés és kockázatelemzés után tegyen meg mindent annak érdekében, hogy az érintett biztonságba kerüljön,
- Dokumentálja a beszámolót és - a fentieknek megfelelően - haladéktalanul tegyen jelzést az útmutató betartásáért felelős személynek.

A Titokdoktor protokoll részletesebben

- A protokoll intenzív munka az erőszakot átélt gyermekkel/ fiatal felnőttel,
- Azon bizalmi felnőttnek ajánlott követnie és alkalmaznia, akivel a

gyermek/fiatal megosztotta a titkát, akinek mesélt az általa átélte esemény(ek)ről, amelyet a protokoll szerint más szakemberrel/hatósággal is meg kell osztani,

- Lényege, hogy a bizalmi felnőtt addig ne ossza meg mással a rábízott titkot és az érintettől se kérje a megosztását, amíg a gyerek/fiatal saját maga oda nem ért a lelki folyamataiban, hogy erre felhatalmazást tud adni (mert már készen áll, hogy a titok feloldásra kerülhet és külső szereplők is megtudhatják)
- Ezen a folyamaton kell végig kísérni az érintettet és együtt dolgozni, beszélgetni vele, hogy megérthesse miért fontos az, hogy a történekről másnak is beszéljen, hogy azt más is megtudja,
- Fontos, hogy a gyerekek/fiatalnak legyen ideje felkészülni és elfogadni az, hogy a történekek milyen következményei lehetnek (pl. eljárás fog indulni):
  - Legyen módja kellő információhoz jutni
  - Legyen elég ideje megérteni, hogy pontosan milyen eljárások elé néz.

A titokdoktor protokoll alkalmazása esetén a jelzés beérkezését követően a gyermekvédelmi útmutató betartásáért felelős személy haladéktalanul tájékoztatja az Egyesület elnökét az esetről és a titokdoktor protokoll alkalmazásáról. Továbbá rendszeres egyeztetést szervez az esettel kapcsolatba kerülő munkatársak részére. 8 nap után pedig informális tájékoztatást nyújt a gyermekvédelmi jelzőrendszer felé, mely során jelzi, hogy az esetben az Egyesület a titokdoktor protokollt alkalmazza.

A felmerülő kérdésekben a releváns gyermekvédelmi szervek, valamint a gyermekotthonok és az Egyesület között minden esetben a gyermekvédelmi útmutatóért felelős munkatárs jelenti a hidat. Ennek megfelelően az eset tudomására jutásakor:

- Kockázatelemzést végez és biztosítja az érintett gyermek/fiatal biztonságát;
- Tanáccsal és információval látja el az esetben érintetteket;
- Gondosan értékeli a kapott információt, és ha szükséges, további információkat gyűjt az eset tisztázására, amelybe bevonhatja a releváns munkatársakat is szükség esetén;
- Esetmegbeszélést hívhat össze annak kivizsgálására, hogy milyen intézkedések megtétele szükséges, milyen szakemberek (jogász, pszichológus, pszichiáter, orvos), külső szervezetek bevonása vagy hivatalos eljárás megindítására van

szükség;

- A jelzését súlyos veszélyeztetés esetén 72 órán belül, veszélyeztetés gyanúja esetén 8 napon belül továbbítja az illetékes Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak/gyámhatóságnak,
  - Az ügyről a tudomásszerzést követően azonnal értesíti az érintett szüleit/gyermekvédelmi gyámját és a gyermekotthont,
  - Megvizsgálja, hogy szükséges-e valamely szervezeti szabályzat módosítása, vagy a munkatársak további felkészítése annak érdekében, hogy hasonló eset ne következhesse be a jövőben.
  - Szükség esetén jelez a munkáltatói jogok gyakorlója felé.

Az eredeti jelzést tevő személynek minden esetben visszajelzést kell kapnia az ügy állásáról, az érintett gyermek/ fiatal felnőtt hogylétéről és szükség esetén szupervíziós lehetőséget kell számára biztosítani.

Az Egyesület érintett munkatársai szükség esetén az adott esetet követően 72 órán belül leülnek, hogy átbeszéljék a felmerült kérdést és a további lépéseket. Az eseteket követően mind a munkatársak, mind a gyermekközösség esetében biztosítani kell a feldolgozást segítő foglalkozást/beszélgető kört.

Anonim jelzés

Biztosítani kell a gyerekek/ fiatal felnőttek számára, hogy anonim módon is jelezhessenek, ha bántalmazásnak/veszélyeztetésnek vannak kitéve, vagy valamilyen probléma érte őket egy általunk biztosított foglalkozáson.

- Minden, az Egyesület által üzemeltetett létesítményben elérhető az adott programon részt vevők számára egy zárható doboz, amelyhez kizárólag a gyermekvédelmi útmutató betartásáért felelős személy és helyettese férnek hozzá.

A gyerekeknek és fiatal felnőtteknek lehetőségük van név nélkül leírni az adott problémát. Ennek során megjelölhetik azt a programot, foglalkozást, időpontot is, ahol a problémát észlelték.
- A dobozokba bedobott jelzéseken lehetőség van névvel is leírni az adott problémát.

- A gyerekeket a doboz funkciójáról és helyéről a programba való bevonáskor szóban tájékoztatják az Egyesület munkatársai. A dobozt az útmutató biztosítottságáért felelős munkatárs vagy helyettese 2 havonta nézi meg, hogy minél hamarabb meg tudja tenni a szükséges lépéseket.

Felkészítés, képzések

Kiemelten fontos, hogy minden olyan személy, aki bármilyen minőségben, bármilyen szerződés keretében az Egyesületnek dolgozik, vagy az Egyesület nevében jár el, értse és magáénak érezze a gyermekek védelmével kapcsolatos elveket, felismerje a bántalmazás jeleit, és veszélyeztetés vagy annak gyanúja esetén tudja, hogyan cselekedjen.

Jelen útmutatót minden munkatársnak és önkéntesnek ismernie kell, valamint ezt a tudásukat szinten is kell tartaniuk.

A képzéseken áttekintésre kerülnek az útmutatóban megfogalmazott irányelvek, másrészt egy-egy fókusz témát is körül járnak a résztvevők.

A képzéseket lehetőség szerint az útmutató betartásáért felelős személy tartja, a részvétel dokumentálása jelenléti ív aláírásával történik.

Jelen szabályzathoz az összes munkatárs számára hozzáférést biztosít az Egyesület mind elektronikus, mind nyomtatott formában is, illetve az nyilvánosan is elérhető az Egyesület hivatalos weboldalán.

Az együttműködő szervezetek, partnerek szerepe

A Társadalomklinika Egyesület széles körben működik együtt külsős partnerekkel. Azoknak a partnereknek, akik bármilyen formában kapcsolatba kerülnek az Egyesülethez kapcsolódó gyerekekkel, fiatal felnőttekkel, el kell fogadniuk a jelen szabályzatban lefektetett alapelveket, és minden szerződésnek, amely az Egyesület és partnerei között jön létre, tartalmaznia kell az erre vonatkozó kölcsönös elköteleződésük elismerését.

Az Egyesület és partnerei kölcsönösen támogatják egymást a gyermekek védelmével kapcsolatban azáltal, hogy szükség esetén megosztják egymással az ezzel kapcsolatos tudást, jógyakorlatokat, és forrásokat is.

4. Képmás, hang- és videó felvételek, kommunikáció és online biztonság

Az Egyesülettel kapcsolatba kerülő gyerekekről és fiatal felnőttekről képmás, hang-és videó felvétel készítése

- Az Egyesülettel kapcsolatba kerülő gyerekek törvényes képviselőjétől/a fiatal felnőttől mindig engedélyt kell kérni (lehetőleg írásban) mielőtt róluk képmás, hangfelvétel vagy videó felvétel készül, és mielőtt ezek az Egyesület különböző hivatalos online felületein (pl. honlap, Facebook oldal) vagy egyéb felületen közzétételre kerülnek. A hozzájárulás bármikor visszavonható.
- A fénykép személyes adatnak minősül ezért azt az Egyesület a 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról rendelkezéseinek megfelelően kezeli. Az Egyesület adatkezelési szabályzata összhangban áll a vonatkozó nemzetközi és hazai normákkal.
- Az Egyesület az érintetteket (gyermek/ fiatal felnőtt, törvényes képviselő) tájékoztatja az adatkezeléssel kapcsolatos jogairól és a jogorvoslati lehetőségekről. A nemleges választ tiszteletben tartja. Személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie. A személyes adatok bizalmas kezelésére vonatkozó szabályok alá tartozik minden dokumentum, így minden nyilatkozat és a Bejelentési lap is.
- Az Egyesület az érintetteket a képmás, hang- vagy videó felvétel készítése előtt tájékoztatja arról, hogy miért készülnek ezek a felvételek, hogyan, mikor és hol tervezi ezeket közzé tenni.
- Az Egyesület a képmás, hang- vagy videó felvétel készítése előtt mindig meggyőződik arról, hogy ezek közzé tétele semmilyen tekintetben nem gyakorol kedvezőtlen hatást, illetve nem jelent veszélyt vagy kockázatot rájuk vagy a családjukra nézve.
- Mindig figyelemmel kell lenni arra, hogy az elkészült képmások, hang- vagy videó felvételek nem sérthetik a gyerekek és fiatal felnőttek méltóságát vagy a személyiségi jogait.

- A felvételeken megjelenő személyek személyes adatait bizalmasan kell kezelni, és biztosítani, hogy a felvételeken feltüntetett adatok alapján a személyek ne legyenek beazonosíthatóak, kivéve, ha ahhoz az érintett kifejezett hozzájárulását adta. Az adatkezelők a rendelkezésre bocsátott személyes adatot (fényképet, videót, hangfelvételt) csak meghatározott célból kezelik.
- A felvételek biztonságos tárolását biztosítani kell annak érdekében, hogy illetéktelen személy ne férhessen hozzájuk.
- A felvételeken megjelenő személyeknek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a felvételekkel, és azok közzétételével kapcsolatos aggályaikat jelezhessék akár a közzétételt követően is. Súlyos és megalapozott aggály esetén (pl. a felvételek nyilvánossá tétele súlyos negatív hatást gyakorolt a személyre) a felvételeket el kell távolítani az Egyesület hivatalos online felületeiről és azokat nem lehet más felületen sem nyilvánosságra hozni. Az érintett kérésére minden esetben el kell távolítani a felvételt.

Online biztonság

Az Egyesület a vele kapcsolatba kerülő gyerekeket és fiatal felnőtteket arra ösztönzi, hogy az internetet és a közösségi média különböző eszközeit biztonságos módon használják. Az Egyesület hivatalos, nyílt kommunikációs felületein a kommunikációt ellenőrzi, és figyeli a résztvevők biztonságát.

A munkatársak a közösségi oldalakon a gyerekekkel csak abban az esetben vehetik fel a kapcsolatot, ha a gyermekek mindenek felett álló érdeke azt kívánja. Különös kivételt képeznek az önkéntes mentorok, valamint a szakami csapat tagjai, hiszen az ő esetükben az egyéni figyelmen alapuló kapcsolat fenntartása szempontjából indokolt lehet az online kapcsolattartás. Az Egyesület munkavállalói ezt a közösségi oldalakon tehetik meg. Az online kapcsolat minden esetben az adott programra vonatkozó szigorú adatvédelmi szabályok betartása mellett valósulhat meg. Az Egyesület nem tart fenn gyermekek számára elektronikus felületen közvetlen kapcsolat felvételt biztosító szolgáltatást (pl. chat).

Az Egyesület a hírlevelekben és körlevelekben a személyes e-mail címeket elrejt, nem jeleníti meg. Az online adatbázis védett annak érdekében, hogy illetéktelen személy ne férhessen hozzá az adatokhoz.

5. Jelen útmutató bevezetése

- A szabályzat integrálása az Egyesület már meglévő rendszerébe (stratégiai tervezés, munkaerő kiválasztás, működtetés, alapidokumentumok, új munka- és önkéntes szerződések stb.) és folyamataiba.
- Minden olyan személy felkészítése, akire vonatkozik a szabályzat.
- Az Egyesülettel együttműködő szervezetek, és partnerek tájékoztatása a szabályzatban lefektetett alapelvekről, amelyek a továbbiakban a közös munka alapját képezik.
- Az Útmutató tartalmáról, különös tekintettel a gyerekek biztonságát garantáló jelzési lehetőségekről a gyerekeknek és fiatal felnőtteknek az életkoruknak megfelelő tájékoztatás.

6. Jelen útmutató felülvizsgálata

A szabályzat bevezetését követően az Egyesület évente ellenőrzi és értékeli, hogy hogyan kerül alkalmazásra a szabályzat a mindennapi működésben, és ez milyen hatással van a szervezetre, a gyerekekre és a külső partnerekre.

Az ellenőrzési és értékelési tevékenység fókuszpontjai

A szabályzat alkalmazása tekintetében

- A biztonsági elemeket tartalmazó munkaerő kiválasztás szabályainak betartása;
- A Magatartási Szabályzat megismertetése minden alkalmazottal,
- Megfelelő felkészítés biztosítása mindenki számára;
- Az Egyesület partnereinek tájékoztatása a gyermekek védelmének alapelveiről, ezek érvényesítése a közös munkában;
- A képmás, hang- és videó-felvétel készítés szabályainak, az adatvédelem és személyiségi jogokra vonatkozó szabályoknak, a kommunikációs és online biztonságra vonatkozó előírásoknak betartása;
- A bejelentési protokoll és az esetkezelés előírásainak betartása, minden bántalmazással kapcsolatos eset vagy gyanú jelzése és dokumentálása
- Az ellenőrzési rend kialakítása és alkalmazása

A szabályzat hatása tekintetében

- A szabályzat hatása az Egyesület munkatársaira, a szervezetre
- A szabályzat hatása az Egyesülettel kapcsolatban álló gyermekekre és fiatal felnőttekre
- A szabályzat hatása az Egyesület külső környezetére

A hatásvizsgálat a következő területeket érintő kérdések megválaszolásával történik:

- A szabályzat hatása a mindennapi munkára, életre, vagy az Egyesülettel való együttműködésre;
- A szabályzat kialakításában, bevezetésében, és alkalmazásában való részvétel;
- A szabályzat ismerete;
- A szabályzat előírásainak magabiztos alkalmazása;
- A kapott felkészítés minősége;
- A szabályzat bevezetése óta bekövetkezett változások;
- A bántalmazásos esetekre vonatkozó bejelentésekkel kapcsolatos motiváció.

Elsődlegesen az Egyesület elnöke felelős a szabályzat bevezetéséért, az ellenőrzési és értékelési tevékenységek végrehajtásáért és a szabályzat felülvizsgálatáért, de mindenolyan személy, aki a szabályzat hatálya alá tartozik bevonható ezekbe a tevékenységekbe.

Az ellenőrzési és értékelési tevékenységet évente, a szabályzat felülvizsgálatát, és ha szükséges módosítását, pedig 3 évente kell végrehajtani.

Az ellenőrzési és értékelési tevékenység eredményeit a szervezet egy belső audit beszámolóban foglalja össze, amelyet az Egyesület elnöke hagyhat jóvá.

9. Kapcsolódó jogszabályok

- ENSZ Gyermekjogi Egyezménye (kihirdette:1991. évi LXIV törvény)
- A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)

- A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.)
- A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.)
- A gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményekben, nevelőszülői hálózatokban és javítóintézetekben ellátott gyermekek és fiatal felnőttek bántalmazási eseteinek kivizsgálására és kezelésére vonatkozó intézményi, fenntartói és ágazati módszertan (EMMI 2018)
- A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan
- A gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól szóló EMMI protokoll
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény

10. Mellékletek

1. sz. Melléklet: Magatartási Kódex

Magatartási kódex

A Társadalomklinika Egyesület elkötelezett egy olyan munkakörnyezet kialakítása és fenntartása mellett, amely az alapértékeit jól tükrözi és a gyerekek/ fiatal felnőttek védelmét szolgálja. Minden olyan személy, aki bármilyen minőségben, bármilyenszerződés keretében az Egyesületnek dolgozik, vagy az Egyesület nevében jár el, köteles az Egyesülettel kapcsolatba kerülő gyermekek méltóságának és egyenlőségének tiszteletben tartásával, a legmagasabb szakmai és etikai normák betartásával eljárni.

Alapvetően a *"több felnőtt"* szabály betartására kell törekedni, azaz minden olyan helyzetben, ahol gyerekek jelen vannak két, vagy több felnőtt jelenléte csökkenti a gyermekbántalmazás lehetőségét.

A Gyermekvédelmi Útmutatóhoz kapcsolódó kötelezettségvállalási nyilatkozat

A Társadalomklinika Egyesület munkatársaként, megbízottjaként, önkénteseként vállalom, hogy:

- tiszteletben tartom a gyermekek jogait, háttérét, kultúráját és hitét;
- az Egyesület képviselőjeként eljáró személyként feladatomnak megfelelő magatartást mutatok;
- követem a gyermekek biztonságára vonatkozó szervezeti szabályokat és iránymutatást az Egyesület Gyermekvédelmi Útmutatójának megfelelően;
- tartózkodom gyermekek és fiatalok jelenlétében a szexualizáló viselkedéstől (pl.: vicc mesélés, kétértelmű megjegyzések);
- akkor érintem meg a gyereket, amikor a fizikai vagy érzelmi jólléte indokolja, ezt olyan formában teszem, hogy az ne sértse a testi integritáshoz való jogát és biztonság érzetét;
- tiszteletben tartom a gyerek magánéletét, és nem pletykálok a gyerek magánéletét érintő, tudomásomra jutott információkról;
- nem készítek fényképeket gyermekekről, a gyermek, ill. törvényes képviselője

- előzetes engedélye nélkül;
- gondoskodom róla, hogy gyermekek által tett jelzés minden esetben figyelembe legyen véve, jelentésre és rögzítésre kerüljön;
  - figyelmet szentelek a gyermekek mondanivalójának és megfelelő módon reagálok rá;
  - nyílt kommunikációt ösztönzök minden gyermek között;
  - ha egy gyerekkel vagy fiatallal kapcsolatban bántalmazás vagy erőszak gyanúja merül fel, fokozottan odafigyelek arra, hogy magatartásommal ne fokozzam az érintett „áldozat-érzését”;
  - jelentek minden olyan lehetséges esetet, amikor az Egyesület munkatársai, képviselői vagy az általuk megbízott személyek a Magatartási Kódexet megszegik, amint az tudomásomra jut.

Kijelentem, hogy soha:

- nem fogok testi büntetést alkalmazni. Zéró toleranciát képviselek a gyermekkel szembeni erőszak és rossz bánásmód valamennyi formájával szemben.
- nem provokálom, zaklatom a gyermeket semmilyen módon. Nem alázom meg, és nem sértem meg a jogait. Nem csorbítom a gyermek önbizalmát.
- nem fogok olyan nyelvezetet vagy viselkedésmódot használni, amely megfélemlítheti, zavarba hozhatja vagy megaláztatja a gyermeket. Tartózkodom a helytelen testi kontaktustól a gyermekekkel.
- nem fogok a gyermekekkel szemben törvénytelen, veszélyes és bántó tevékenységet kezdeményezni, abban részt venni.
- nem létesítek szexuális kapcsolatot 18 éven aluli személlyel, valamint az Egyesülettel kapcsolatban álló fiatal felnőttel. A tévedés a gyermek korával kapcsolatban nem jelent felmentést.
- nem fogok szexuálisan provokatív játékokat kezdeményezni, vagy engedélyezni a gyermekek részvételével.
- nem diszkriminálom a gyerekeket. Minden gyermeket egyenlőnek fogadok el, és ügyeiket megkülönböztetés nélkül kezelem.
- nem készítek képmást, videófelvételt vagy hangfelvételt saját célra gyermekekről.
- nem osztok vagy mutatok meg pornográf felvételt gyermekeknek.

- nem teszek közzé olyan képmást, amelyen a gyermek meztelen vagy nem megfelelően van felöltöztetve.

A Magatartási Szabályzat áthágása, és minden olyan jellegű viselkedés, amely a jelen szabályzatban foglaltakkal ellentétes, kivizsgálásra kerül, és munkavégzéssel összefüggésben fegyelmi intézkedést, illetve abban a nem várt esetben, ha bármely munkatárssal szemben jogerősen megállapításra kerül a bűncselekmény elkövetése, a szerződés felbontását vonja maga után. Ha bármely munkatárssal szemben gyermekbántalmazás, vagy veszélyeztetés miatt eljárás indul, a munkáltatónak jogában áll mérlegelni, hogy ez a szerződéses viszony fenntartását lehetetlenné tévő bizalomvesztésnek minősül-e, és amennyiben igen, a jogszerűség keretei között kezdeményezni a szerződésbontást.

A Magatartási Szabályzatot aláíró minden személy a következőképpen nyilatkozik

A Társadalomklinika Egyesület Magatartási Szabályzatát megértettem és elfogadom. Tudomásul veszem, hogy az Egyesület a benne foglaltak mindenkor betartását várja el tőlem. Elfogadom, hogy a Magatartási Szabályzatban foglaltak megsértése az Egyesület részéről jogi lépéseket vonhat maga után.

Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy büntetlen előéletű vagyok, bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre nem ítélték, nem állok foglalkozástól jogerősen eltiltás hatálya alatt, nem állok közügyektől eltiltás hatálya alatt, illetőleg a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények hatálya alatt sem állok.

Kijelentem, hogy a szerződéses jogviszony létesítésével és fenntartásával összefüggésben a Társadalomklinika Egyesület tudomására hozott személyemre vonatkozó minden adat a valóságnak megfelel.

Budapest,

.....

Aláírás

2. Sz. Melléklet: Gyermekvédelmi bejelentő lap

Gyermekvédelmi bejelentőlap

A bejelentés felvételekor a gyerek számára lehetőséget kell biztosítani, hogy kérdés nélkül, egybefüggően mondja el, hogy mi történt vele. Ezt a bejelentési lapot nem a gyerek jelenlétében kell kitölteni, hanem utána a gyermekvédelmi útmutatóért felelős személy rögzíti az eseményeket a jelzés beszámolója alapján. A gyerek életkorára és belátási képességére, érzékenységére, szükségletére és jogaira tekintettel kell lenni a probléma meghallgatásakor. Amennyiben egynél több gyermek/fiatalkorú érintett az esetben, akkor gyermekenként/fiatalkorúakként szükséges külön űrlapot kitölteni.

A gyermek neve:

Az eset dátuma:

A gyermek az Egyesület mely programjában vesz részt:

Bejelentést tevő neve és pozíciója, elérhetőségei:

Az eset körülményei:

(Mit, mikor és hol észlelt; volt-e valaki a gyermek mellett és ha igen, ki; a sérülés vagy viselkedés természete, jellege; mit mondott a gyermek; a bejelentő mit mondott; tanúk; volt másfelöltt bevonva és ha igen, mit mondtak)

Eddigi és tervezett lépések:

(Milyen lépéseket és ki tett; jövőbeli javaslat; volt már szervezet bevonva)

Dátum:

Bejelentést rögzítette:

3. Sz. Melléklet: Iránymutatás a gyerekekkel való kommunikációhoz

Iránymutatás a gyerekekkel való kommunikációhoz

A mi felelősségünk, hogy amikor gyerekekről vagy az ő személyes történeteikről kommunikálunk, akár online, akár nyomtatott felületen, vagy rendezvényeken, azt etikus és felelősségteljes módon tesszük. A gyermekek jogai és méltósága mindenkor tiszteletben tartandók, a gyermek érdekeinek szem előtt tartása elsődleges kell, hogy legyen mindenféle kommunikációs célú közzététel során. Munkánk során mindig elsődleges szempont kell, hogy legyen a gyermek részvételének biztosítása a rá vonatkozó ügyekben, és a gyermek legfőbb érdekének érvényesítése.

Alapelvek

- A gyermekek méltóságát és jogait mindig tiszteletben kell tartani.
- A gyerekekről szóló, őket érintő kommunikáció során külön figyelmet kell fordítani a gyermekjogok érvényesülésére - ideértve a magánélethez való jogot, a véleménynyilvánítás jogát, az őket érintő ügyekben való részvétel jogát, és az erőszak vagy annak veszélye elleni védelemhez való jogot.
- A gyermekek legfőbb érdekének minden esetben érvényesülnie kell.
- Az őt érintő ügyekben a gyermek véleményét, korára és érettségére tekintettel figyelembe kell venni.
- Minden nyilvános kommunikáció, személyes megjelenés, vagy rendezvény esetén egyeztetni kell annak politikai, társadalmi és kulturális hatásairól a gyermekhez legközelebb állókkal, és azokkal, akik leginkább képesek felmérni a gyermek helyzetét.
- Nem lehet olyan történetet vagy képet felhasználni, mely a gyermeket, testvéreit vagy társait veszélybe sodorhatja, a gyerek személyazonosságát megváltoztatása, eltorzítása, vagy más módon beazonosíthatatlanná tétele esetén sem.

Útmutató a gyerekekkel való kommunikációhoz

- Tisztelje a Gyermekvédelmi Útmutatót és az abban meghatározott eljárási

kereteket!

- Soha ne okozzon kárt a gyerekeknek. Tartózkodjon a bíráló, vagy a különböző kulturális értékeket megkérdőjelező állításoktól, viselkedési formáktól, hozzászólásoktól, melyek a gyermeket veszélyeztethetik, megalázzák, vagy felidéznek esetleges korábbi negatív élményét.
- Bizonyosodjon meg arról, hogy a gyermek és a törvényes képviselője megfelelően lett tájékoztatva arról, hogy a beszélgetés, vagy a gyerekről készült képmás, hangfelvétel nyilvánosságra kerül. Adjon megfelelő tájékoztatást a nyilvános kommunikáció céljáról és annak későbbi felhasználásáról.
- Értékelje a gyermekre vagy a gyermekekre gyakorolt esetleges kockázatokat. Győződjön meg arról, hogy a gyermeket, családját és környezetét nem veszélyezteti a képmás, hangfelvétel elkészítése, terjesztése, megosztása, birtoklása!
- Ne kérje a gyerektől, hogy mondjon el (vagy képfelvétel esetén mutasson meg) olyan részletet, mely nem része az ő személyes történetének.
- Mindig kérjen engedélyt a gyerektől és szülőjétől / törvényes képviselőjétől interjúk, videók, illetve fotók készítéséhez. A hatályos jogszabályok szerint a beleegyezésnek előzetes tájékoztatást követően, írásban kell megtörténnie. Az engedély semmiképp nem jöhet létre kényszer hatására, továbbá világossá kell tenni, hogy az elkészült fotó, felvétel vagy interjú széleskörűen kerülhet felhasználásra. Az engedély csak abban az esetben tekinthető teljes értékűnek, ha arról a gyermek életkorának és igényeinek megfelelően kapott felvilágosítást, illetve ha a gyerekeknek volt módja előzetesen egy olyan felnőttel átbeszélni ezt a kérdést, akiben megbízik.
- Kiemelt fontosságú, hogy a gyermekkel hol és hogyan készül az beszélgetés, felvétel, vagy esemény, amiről kommunikálni szeretnénk. Törekedni kell arra, hogy a gyermekkel minél kevesebb alkalommal készüljön interjú, vagy róla fénykép. Meg kell bizonyosodni arról, hogy a gyerek külső kényszerítés nélkül, saját elhatározásából vesz részt a kommunikációban. Film, videó, vagy rádió interjú készítésekor figyelemmel kell lenni arra, hogy az ott használt vizuális vagy hang-effektek hogyan hatnak a gyerekre - különös tekintettel az életkorára, esetleges fogyatékosságára. Meg kell arról bizonyosodni, hogy a gyerek semmiképp nem kerül veszélybe, vagy érinti hátrányosan az, hogy az ő

életkörülményei, otthona, közössége, lakhelye kerül majd bemutatásra.

- Amennyiben a gyermek olyan tényeket tár fel egy nyilvános kommunikáció keretében készült interjú, beszélgetés vagy felvétel során, mely rá nézve megalázó, bántó, vagy veszélyeztető (visszaélés, bűncselekmény), az interjút készítő munkatársnak tudnia kell, milyen formában és kinek kell jelzést tennie.

Iránymutatás a gyermekekről készült írásos kommunikációhoz

- Soha ne becsmérlejen egy gyereket! Kerülje azokat a leírásokat, kategorizálásokat, melyek a gyerekeket negatív diszkriminációnak, kirekesztésnek teszik ki.
- Ügyeljen arra, hogy a gyerek történetét bemutató írásos anyag mindig pontos legyen és összefüggéseiben ábrázolja a történeteket.
- Minden esetben biztosítani kell a gyermek jogát a magánélethez.
- Mindig meg kell változtatni a nevét és el kell torzítani a felismerhetőségét azoknak a gyermeknek, akik szexuális bántalmazás vagy kizsákmányolás áldozatai, fizikai vagy szexuális bántalmazás elkövetői, akiket bűnelkövetéssel vádolnak vagy elítélték, mentális, egészségügyi állapotuk miatt sérülékenyek.
- Sérelem vagy megtorlás veszélye esetén szintén meg kell változtatni a gyermek nevét és torzítani a felismerhetőségét annak a gyermeknek, aki menedékkérő vagy menekült.
- Némely esetben egy gyermek személyazonosságának használata (név, felismerhető kép) a gyermek legjobb érdekét szolgálja. De ebben az esetben is meg kell védeni a gyermeket az esetleges sérelmekről és megbélyegzéstől.

Iránymutatás a gyermekekről készült fotók, videók használatához

- Gyermek esetén különösen figyelni kell arra, hogy ne készüljön róluk félmeztelen, meztelen, vagy bármely testrészt fedetlenül bemutató fotó vagy videó.
- Minden körülmények között tiszteletben kell tartani a gyerekek méltóságát.